

Міністерство розвитку
громад та територій України

Комплексна політика Мінрегіону щодо енергоефективності

2021

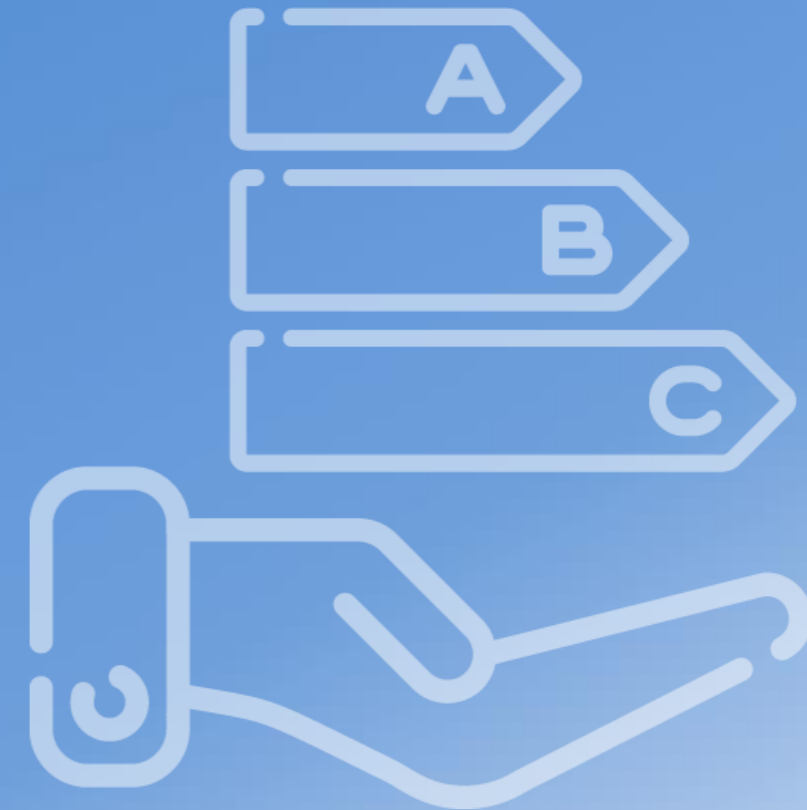

Місія енергоефективності

Стратегічні цілі, завдання
та очікуваний економічний ефект

Напрямки діяльності Мінрегіону
щодо енергоефективності

Комплексний підхід до модернізації
будівель та міської інфраструктури

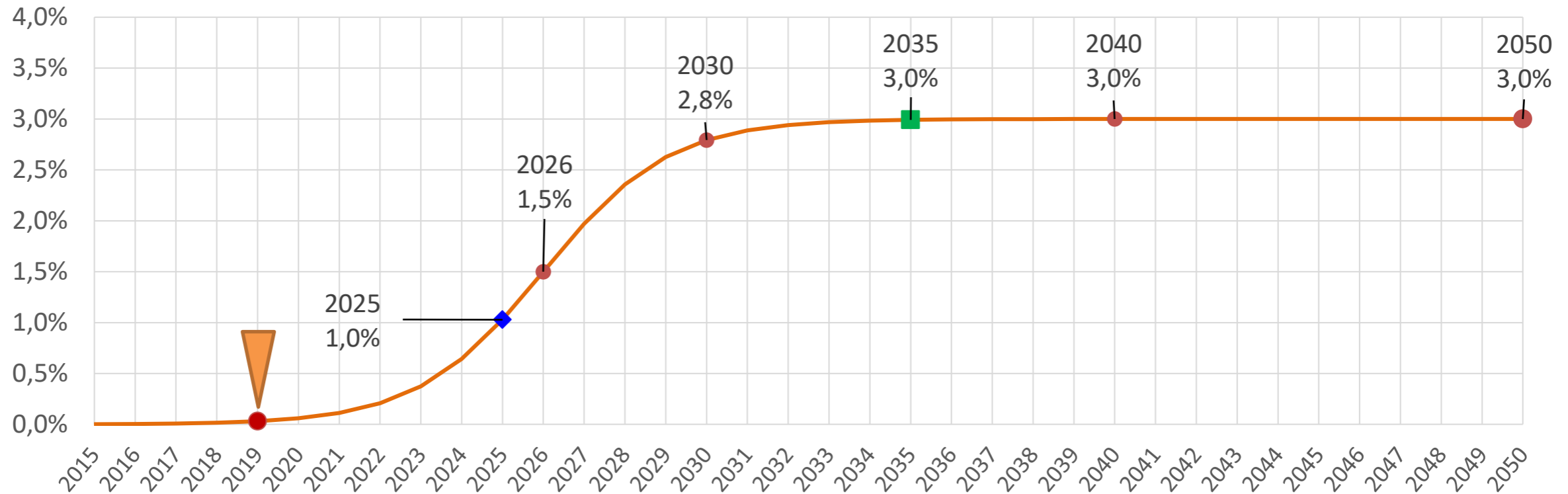

МІСІЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Енергонезалежність країни,
оновлені будівлі, низькі енерговитрати,
нові робочі місця, зростання економіки

Надзвичайно низькі поточні темпи термомодернізації будівель

ЗАВДАННЯ: Сприяти глибокій термомодернізації (в т.ч. поетапній).
Наростити темпи щонайменше в 1% на рік до 2025 р.
Прискорити зростання темпів до 3% на рік

МАСШТАБНА ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЯ

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ

- 1** Зниження до 2 разів витрат на опалення населенням, бізнесом та державою
- 2** Продовження строку експлуатації існуючих будівель на 25-50 років
- 3** Збільшення податкових надходжень до державного та місцевих бюджетів усіх рівнів
- 4** Створення робочих місць та збільшення доходів громадян в усіх регіонах країни
- 5** Стимулювання економічного зростання в усіх регіонах через розвиток бізнесу в будівництві та місцевого виробництва енергоефективних матеріалів та обладнання

ОЧІКУВАНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ

Міністерство розвитку
громад та територій України

	Темп 1%	Темп 3%	Сукупно	
Обсяг ринку обладнання та матеріалів	+ 1,2	+ 3,5	117,2	млрд EUR/рік
Обсяг ринку послуг	+ 0,2	+ 0,7	22,3	млрд EUR/рік
Кількість робочих місць	35	100	100	тис. осіб
Заробітна плата працівникам	+ 0,15	+ 0,5	15,0	млрд EUR/рік
Додаткові бюджетні надходження	+ 0,3	+ 1,0	32,2	млрд EUR/рік
Позитивний ефект на ВВП	1,9	5,7	189,9	млрд EUR

НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ МІНРЕГІОНУ ЩОДО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

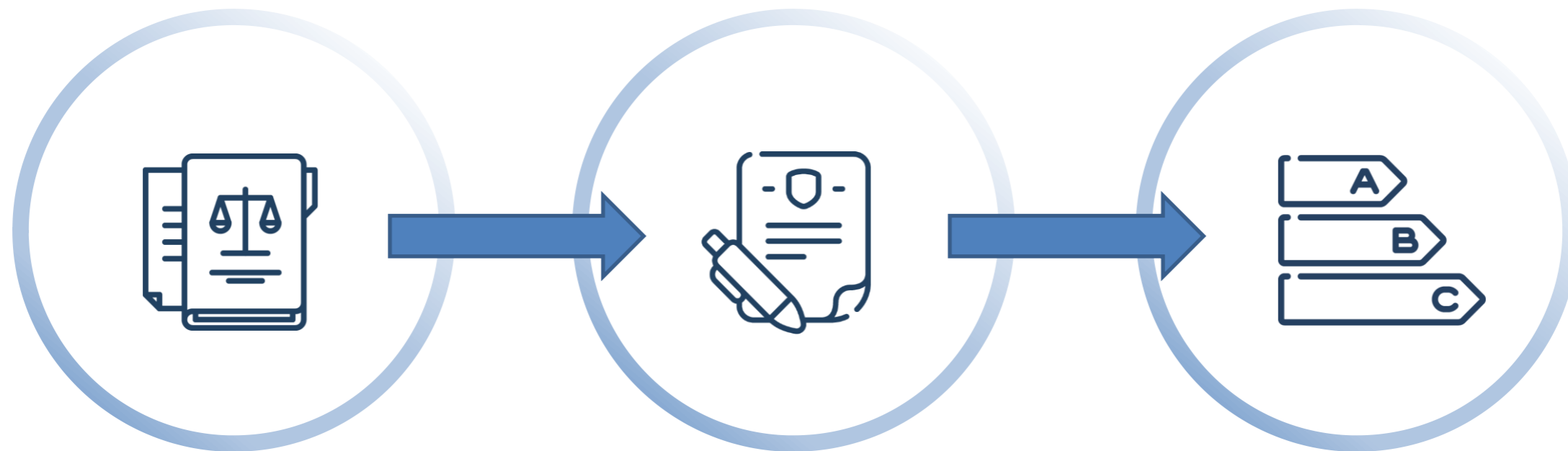

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД

ДО ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Міністерство розвитку
громад та територій України

**1. Формування
законодавчої бази
(норми та вимоги)**

**2. Створення
стимулюючих
інструментів політики**

**3. Реалізація проєктів
енергомодернізації в
громадах і регіонах**

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ

ПОЛІТИКИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Внесення змін до Закону «Про енергетичну ефективність будівель»
для запровадження масштабної термомодернізації будівель

Розробка Довгострокової Стратегії термомодернізації будівель до 2050 року
для мобілізації інвестицій і пришвидшення темпів термомодернізації

Створення Національної бази даних будівель і цифрових платформ
як основи для формування та моніторингу політики енергоефективності
будівель, поширення досвіду серед громад

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ В ГРОМАДСЬКИХ І ЖИТЛОВИХ БУДІВЛЯХ

Міністерство розвитку
громад та територій України

Зразкова роль органів державної влади щодо підвищення енергетичної ефективності будівель (імплементация Директиви ЄС 2012/27/EU, стаття 5)

Запровадження енергоменеджменту в громадських будівлях публічної власності (імплементация Директиви ЄС 2012/27/EU, стаття 8)

Клієнтоорієнтованість Фонду енергоефективності для збільшення кількості проектів термомодернізації житлових будівель

Розвиток відносин з Міжнародними фінансовими організаціями (МФО) та координація їх програм енергоефективності (ЄІБ, KfW та ін.)

ОПИС ПРІОРИТЕТІВ МІНРЕГІОНУ ЩОДО ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ БУДІВЕЛЬ

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЕНЕРГЕТИЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ БУДІВЕЛЬ»

Міністерство розвитку
громад та територій України

Мета – створення законодавчих умов для запровадження масштабної термомодернізації житлових і громадських будівель

Уможливлення проектів «поетапної» термомодернізації з чіткими вимогами до таких проектів

Запровадження довгострокової цілі та державної Стратегії термомодернізації.
Створення Національної бази даних будівель

Підвищення якості підготовки енергоаудиторів відповідно до стандартів ЄС та профільного законодавства України

Спрощення обстеження інженерних систем, у відповідності до оновленої Директиви 2010/31/ЄС

Визначення пріоритетності щодо зразкової ролі будівель органів виконавчої влади

Впровадження енергетичного менеджменту в громадських будівлях органів виконавчої влади та в громадах

Інструменти впровадження
Законопроект

Зацікавлені сторони і партнери
КМУ
Верховна рада України
Держенергоефективності
Фонд енергоефективності
МФО (ЄІБ, KfW та інші)
Європейська комісія, GIZ

РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ТА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ

Міністерство розвитку громад та територій України

Мета – визначення довгострокових цілей та плану заходів для мобілізації інвестицій і пришвидшення темпів термомодернізації

Узгодження та консолідація державних політик і зусиль заінтересованих сторін

Формування позитивного сигналу для ринку та інвесторів

Встановлення довгострокових цілей та запровадження ефективних механізмів для їх досягнення

Сприяння появі та розвитку промислового виробництва енергоефективних матеріалів та обладнання

Створення умов для залучення «довгого» та «дешевого» міжнародного фінансування в регіонах та громадах

Формування умов для розвитку малого та середнього бізнесу у будівництві зі створенням нових робочих місць

Інструменти впровадження
Законопроект
Розпорядження КМУ

Зацікавлені сторони і партнери
КМУ
Держенергоефективності
Асоціація енергоефективних міст
МФО (ЄІБ, KfW, ЄБРР, NEFCO тощо)
Європейська комісія, GIZ

СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАЗИ ДАНИХ БУДІВЕЛЬ І ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Міністерство розвитку
громад та територій України

Мета – створення єдиного ресурсу з актуальною інформацією про будівлі, підтримка у реалізації міжнародних проектів енергоефективності

Джерело аналітичної інформації для Мінрегіону, МФО, Фонду енергоефективності, ДАЕЕ, ОМС, громадськості

Рейтингування міст та громад за рівнем енергоефективності

Спрощення доступу до фінансування проектів термомодернізації громадських будівель

Обмін досвідом та кращими практиками енергоефективності між громадами

Моніторинг прогресу реалізації довгострокової Стратегії термомодернізації

Інструменти впровадження

Розпорядження КМУ
Накази Мінрегіону

Зацікавлені сторони і партнери

КМУ
Держенергоефективності
ОДА, ОМС
Асоціації міст та ОТГ України
Асоціація енергоефективних міст
МФО (ЄІБ, KfW, ЄБРР, NEFCO тощо)
GIZ, Європейська комісія

ЗРАЗКОВА РОЛЬ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТУ

Міністерство розвитку
громад та територій України

Мета – високий рівень енергоефективності будівель ЦОВВ
як зразок наслідування для громадян

Встановлення цілі
щодо підвищення
енергоефективності будівель
ЦОВВ на 1% щороку

Формування річного
Плану підвищення
енергоефективності будівель з
визначеними джерелами
фінансування

Запровадження системи
енергоменеджменту в будівлях
державної і комунальної
власності

Реалізація проектів
термомодернізації будівель
ЦОВВ

Лідуюча роль Мінрегіону
та формування позитивного
сигналу для органів місцевого
самоврядування та населення

Підтримка Європейського
союзу та міжнародних
партнерів у термомодернізації
будівель ЦОВВ

Інструменти впровадження

Постанови КМУ
Розпорядження КМУ
Накази Мінрегіону
Накази ЦОВВ

Зацікавлені сторони і партнери

КМУ, ЦОВВ
Держенергоефективності
GIZ, Європейська комісія

КЛІЄНТООРІЄНТОВАНІСТЬ

ФОНДУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Міністерство розвитку
громад та територій України

Мета – термомодернізація від 4 903 до 11 450 багатоквартирних житлових будівель (в залежності від наявності фінансування)

Внесення змін до Закону «Про Фонд енергоефективності» та підзаконні акти для вирішення регуляторних перепон

Зменшення адміністративного навантаження та бюрократичних процедур для клієнтів Фонду

Встановлення додаткових стимулів для клієнтів Фонду

Запровадження «квартального підходу» до термомодернізації типових житлових забудов

Створення цифрової платформи для подачі заявок до Фонду та мінімізації помилок з боку ОСББ

Інструменти впровадження
Законопроект
Постанови, розпорядження КМУ
Програма Фонду

Зацікавлені сторони і партнери
КМУ
Фонд енергоефективності
ОСББ
Європейська комісія, IFC

КОМПЛЕКСНА МОДЕРНІЗАЦІЯ

МОДЕРНІЗАЦІЯ КВАРТАЛАМИ – оптимальний підхід

(концептуальне бачення)

Міністерство розвитку
громад та територій України

ЦІЛЬОВІ ГРУПИ

КВАРТАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

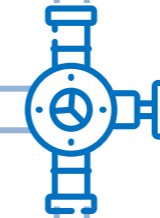
Підприємства
централізованого
теплопостачання (ТКЕ)

Багатоквартирні
будинки з ОСББ

Громадські будівлі
(школи, дитсадки,
поліклініки тощо)

Багатоквартирні
будинки без ОСББ

*В кожному місті обираються будівлі
в межах одного теплового району*

З боку держави

Власники і співвласники багатоквартирних будинків отримуватимуть гранти Фонду енергоефективності

ТКЕ отримуватимуть фінансову підтримку на модернізацію теплових мереж з загальнодержавної програми

Надання додаткового фінансування (топ-ап гранту) на доповнення до Програми Фонду енергоефективності

Долучення ОСББ до програми кредитування «5-7-9» як додатковий стимул для участі у «квартирній модернізації»

З боку органів місцевого самоврядування

Муніципалітети відіграватимуть ключову роль в підготовці та реалізації проектів

Прозорий відбір «кварталів» (теплових районів) для участі у програмі модернізації з урахуванням визначених критеріїв прийнятності

Надання організаційної підтримки мешканцям БКБ у створенні ОСББ та подачі заявок до Фонду енергоефективності

Залучення фінансування на термомодернізацію громадських будівель (кошти МФО, ДФРР)

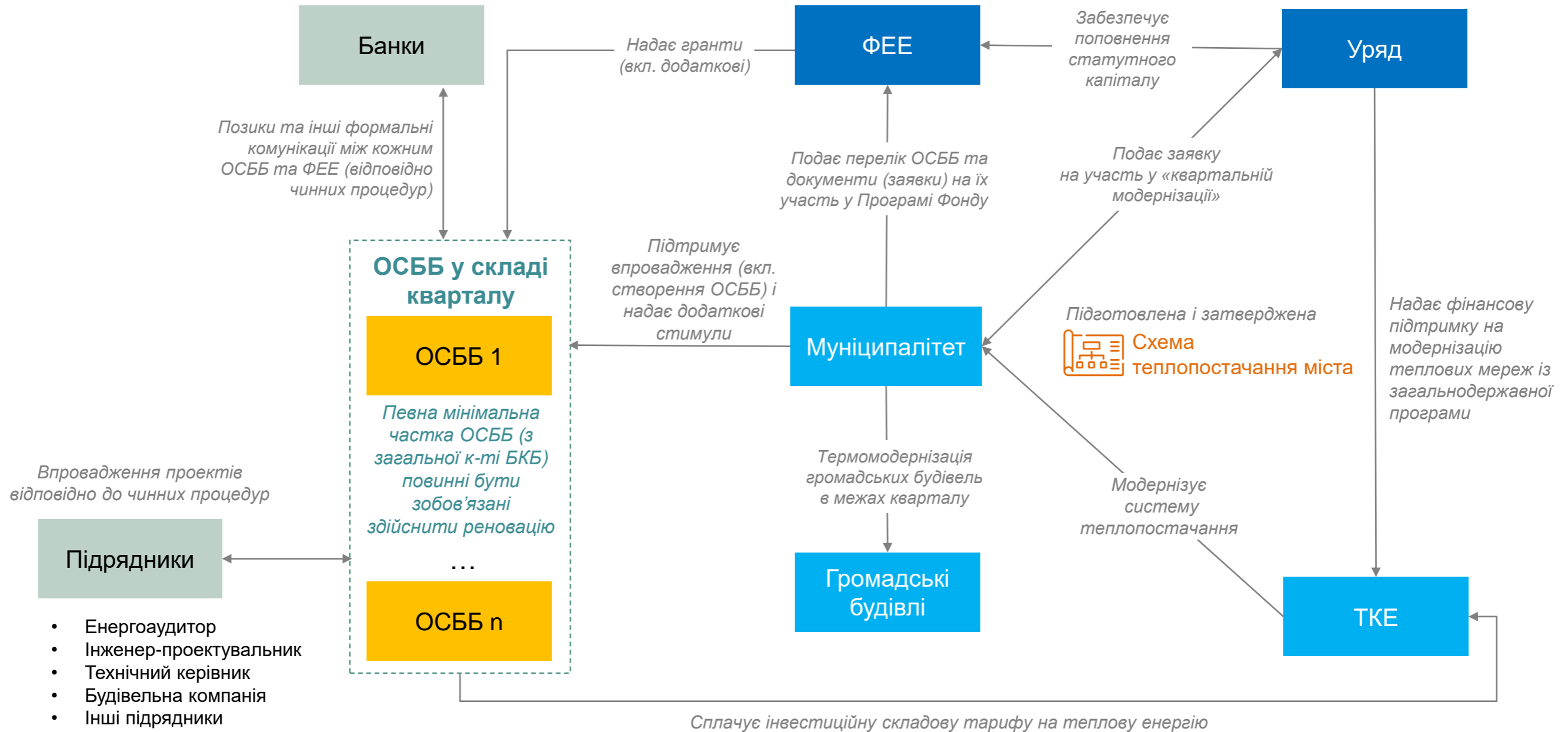
Надання фінансування на оновлення благоустрою кварталу (озеленення, дитячі та спортивні майданчики, вуличне освітлення тощо)

ФІНАНСОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА

Міністерство розвитку громад та територій України

орієнтовна

1

Одне джерело тепла (або один центральний тепловий пункт - ЦТП). Межі району (у розумінні квартального підходу) мають співпадати з межами теплового району (теплові вводи всіх БКБ приєднанні до однієї розподільчої теплової мережі, яка забезпечує транспортування теплоносія від однієї котельні або ЦТП).

2

Узгодження з планом розвитку системи централізованого теплопостачання. Муніципалітет повинен продемонструвати узгодження проекту енергоефективної модернізації кварталу (зокрема, очікуваного профілю енергоспоживання споживачів) зі схемою теплопостачання відповідного населеного пункту.

3

Частка будинків з ОСББ. Площа будівель з ОСББ повинна досягати достатнього рівня для економічної доцільності проекту. Під час реалізації проекту міста з невисокою кількістю ОСББ за умови відповідності по іншим критеріям візьмуть на себе зобов'язання створити ОСББ у відповідному кварталі.

Для отримання невеликих кластерів (10-20 будинків), на етапі реалізації пілотних проектів може бути доцільним зосередитись на містах:

- з наявною високою часткою ОСББ;*
- з централізованими системами теплопостачання.*

Пілоты слугуватимуть демонстраційними проектами для тестування підходу і подальшого масштабування нового підходу.

ПЕРЕВАГИ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ

Міністерство розвитку громад та територій України

Максимізація ефекту

від енергоефективної модернізації цілого району, у порівнянні з модернізацією окремих будинків

Забезпечення цілісного підходу

при плануванні і розвитку міських систем централізованого теплопостачання

Компліментарність інструментів

державної та муніципальної підтримки мешканців

Оновлення життєвого простору

разом з підвищенням надійності енергетичної інфраструктури

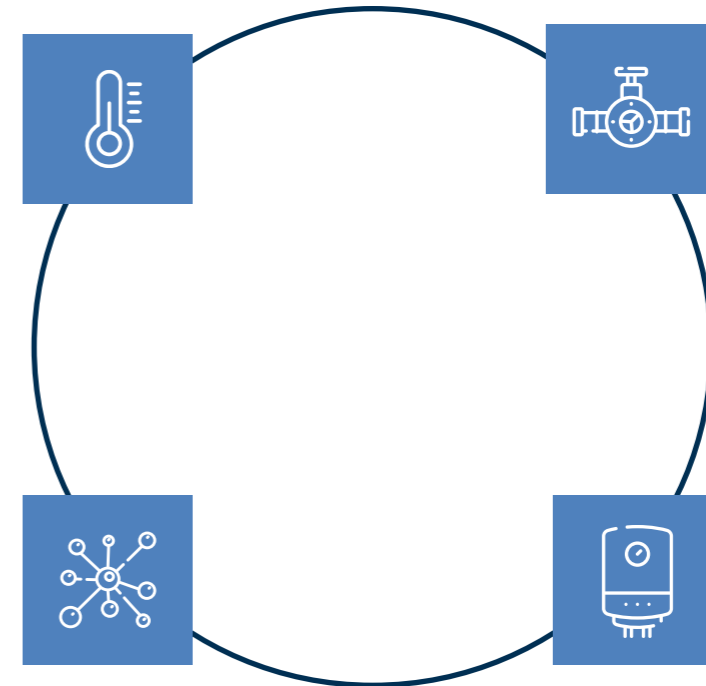

Підвищення рівня обізнаності

людей про переваги підвищення енергоефективності

Термомодернізація БКБ,
в т.ч. встановлення
автоматичних ІТП

Заміна/модернізація
зношених трубопроводів
теплових мереж

Реалізація додаткових
заходів, які фінансуються
муніципалітетом

Заміна/модернізація
технічного обладнання
(насосних груп, котлів тощо)

Потенційні ризики	Необхідні дії для пом'якшення ризиків
Неможливість забезпечити наявність 100% будинків з ОСББ у вибраних районах	<ul style="list-style-type: none"> Запровадження певного порогового значення будинків з ОСББ (менше 100%) як умови для затвердження проекту; Надання муніципалітетами підтримки у створенні ОСББ та їх операційній діяльності; Сприяння створенню ОСББ у цільових районах шляхом встановлення ІТП за рахунок муніципалітетів (до або під час реалізації проекту за «Квартальним підходом») та демонстрування швидких фінансових ефектів від енергозбереження; Висунення умови наявності ОСББ для здійснення додаткових муніципальних витрат на оновлення інфраструктури району; У довгостроковій перспективі: визначення інших типів бенефіціарів Фонду (керуючі компанії, ЖБК тощо).
Нездатність забезпечити 100% успішну участь усіх ОСББ у проекті та брак інструментів на муніципальному рівні для впливу на виконання окремих проектів	<ul style="list-style-type: none"> Запровадження певного порогового значення будинків з ОСББ (менше 100%) як умови для затвердження проекту; Надання підтримки з боку муніципалітетів у плануванні та реалізації проектів реновації, які здійснюються ОСББ.
Відсутність досвіду розробки планів модернізації системи ЦТ; відсутність затвердженої або неактуальності (в частині теплозабезпечення обраного кварталу) Схеми тепlopостачання населеного пункту; погіршення системи ЦТ/перехід споживачів на індивідуальне опалення	<ul style="list-style-type: none"> Підтримка муніципалітетів у плануванні розвитку ЦТ (в т.ч. технічна та фінансова підтримка від USAID, ЄБРР та інших); Введення заборони на перехід від ЦТ до індивідуального опалення на муніципальному рівні; Донорська підтримка впровадження реформи сектору ЦТ на національному рівні, зокрема реформи тарифів на тепло, вирішення питань боргів тощо.
Нездатність муніципалітетів визначити квартали для комплексної термомодернізації; неможливість узгодити межі кварталу з межами відповідного теплового району	<ul style="list-style-type: none"> Технічна підтримка муніципалітетів з боку Фонду, урядових установ, донорської спільноти і громадських організацій; Обмін найкращими практиками окремих муніципалітетів (Львів, Луцьк, Кременчук) з іншими містами (за можливості); Розробка додаткових інструментів підтримки на муніципальному рівні для забезпечення хоча б мінімального рівня модернізації будинків без ОСББ (які є частиною квоти будинків без ОСББ) та нежитлових будівель.
Відсутність фінансових ресурсів на муніципальному рівні для термомодернізації громадських будівель та системи ЦТ	<ul style="list-style-type: none"> Розробка паралельних схем фінансування (можливо за підтримки МФО та донорів) для реновації громадських будівель та модернізації ЦТ; Активніше використання муніципальних гарантій за позиками, залученими муніципальними ТКЕ; У довгостроковій перспективі: визначення окремої програми Фонду з метою підтримки реновації бюджетних будівель.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ

Визначено квартали з існуючими системами централізованого теплопостачання, що мають потенціал подальшого використання / модернізації;

Визначено квартали із великою часткою активних ОСББ (чи будинками, що готові до їх створення) – муніципалітет має кластер(и) активних ОСББ у якості ядра для утворення відповідних кварталів;

Муніципалітет готовий і мотивований надавати системну підтримку процесу створення ОСББ та впровадження проектів термомодернізації будинків та здатен запропонувати додаткові стимули для бажаючих прийняти участь ОСББ;

Муніципалітет має належним чином підготовлену схему теплопостачання та інвестиційний план модернізації системи теплопостачання, має створену ефективну систему енергоменеджменту (наявність плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату, документів стратегічного енергетичного планування, місцевого муніципального розвитку, стратегій адаптації і т.д. буде перевагою);

Муніципалітет має чітке бачення пріоритетних кварталів з визначеними параметрами (кількість БКБ, їх енергоспоживання та очікувана економія енергії, перелік інфраструктурних об'єктів кварталу, які підлягають модернізації і т.д.), яке є належним чином інтегроване до планів модернізації системи централізованого теплопостачання (як теплових районів);

ОСББ мають доступ до послуг належної якості, які необхідні для супроводження впровадження проектів термомодернізації (енергоаудит, проектний менеджмент, підрядники тощо);

Муніципалітет здатен виділити кошти з місцевого бюджету та/або здійснити запозичення МФО на модернізацію об'єктів системи централізованого теплопостачання та термомодернізацію громадських будівель в межах території кварталу.

МАСШТАБНА ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЯ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Міністерство розвитку
громад та територій України